

Slovo k povzbuzení na pondělí 29. března 2021, na pondělí Svatého týdne
Biblická čtení: Iz 42,1-7; Ž 27; Jan 12,1-11

Milé sestry, milí bratři,

pondělí, úterý a středa Svatého týdne jsou tři dny, které liturgicky zpřítomňují především ty události, k nimž došlo mezi Kristovým vjezdem do Jeruzaléma a začátkem poslední večeře, tedy dění skutečně nějakých tří, čtyřech, možná pěti dnů.

I když z evangelijních svědectví nelze pochopitelně vytvořit nějaký přesný „minutovník“ těchto jednotlivých dnů a hodin (každý z evangelistů líčí události také „ze svého pohledu“, zejména Janovo podání a chronologie se pak častěji liší od té synoptické), tak celkem jasnou představu o tom, co se v těchto dnech stalo a jak se co odehrálo, mít můžeme. Už proto, že všichni evangelisté těmto dnům věnují opravdu velkou pozornost. Ježíš vyčistí chrám (podle Jana se tato událost stala již na samém začátku Kristova působení), v těchto dnech se odehrají poslední kontroverze Pána Ježíše s jeho odpůrci, zejména se saduceji (velekněžskou stranou) a zákoníky a farizeji, z Ježíšových úst zaznívají poslední velká podobenství, zvláště o posledním soudu, slyšíme řeč o konci světa, dojde k Jidášově zradě.

Biblické úryvky, které se v těchto třech dnech čtou při mši svaté, přesné chronologii těchto dnů odpovídají jen z části, všechny se však vztahují k počátkům Kristova utrpení. V prvním čtení v těchto dnech slyšíme postupně tři ze čtyř starozákonních písní o Hospodinově služebníkovi, které přímo ukazují na Kristovy pašije jako takové (čtvrtý z těchto zpěvů budeme mít před sebou na Velký pátek). V evangeliu čteme dnes o pomazání v Betánii (to se dle Jana ovšem událo těsně před vjezdem do Jeruzaléma), zítra to bude o označení zrádce (dle Jana zase až během poslední večeře) a ve středu o Jidášově zradě (dle Matouše skutečně ke konci těchto tří dnů).

V prvním čtení dnes zazněl skoro celý první zpěv o Hospodinově služebníkovi z Deuterizaiáš (tedy z té části prorocké knihy Izaiášovy, kterou pod jeho jménem a jeho stylem napsal jinak neznámý prorok vystupující na začátku babylonského vyhnanství). Kdo tento Služebník Hospodinův má být, nebylo v rámci starozákonné exegeze ještě jasné. Nejčastěji se v něm, zejména v dobách různého vnějšího útlaku a pronásledování, Izrael nacházel sám, viděl v něm jakousi „kolektivní postavu“. Charakteristiky tohoto tajemného služebníka proto příliš nevztahoval na očekávaného mesiáše, ten přeci bude muset mít úspěch, nýbrž na vlastní útrapy, na útrapy celého Božího lidu. Až Pán Ježíš svými pašijemi ukázal, že tato proroctví jsou vlastně o něm. I svými slovy to potvrdil, když učedníkům putujícím do Emmauz řekl: «Což jste nečetli, že Syn člověka bude muset trpět?»

Všechny Deuterizaiášovy zpěvy tak předpovídají zejména Kristovo zástupné utrpení jako Božího Beránka. «Nebude křičet, nebude hlučet, nedá se slyšet na ulici, nalomenou třtinu nedolomí, doutnající knot neuhasí, věrně bude ohlašovat právo». Jak jedinečně toto proroctví Pán Ježíš naplnil, víme a žasneme nad tím. A snažíme si z něj vzít také příklad; ani my bychom se totiž neměli nechávat slyšet, hlučet sami o sobě, očekávat potlesk, neměli bychom hasit doutnající knoty či lámat nalomené třtiny, měli bychom se nechat dovést na porážku, je-li toho třeba. Metafory jsou velmi zřejmé.

V evangeliu máme dnes před sebou pomazání v Betánii, nádherný skutek Marie, sestry Marty a Lazara, který se udál «šest dní před velikonoce»: Marie pomazala Kristovy nohy olejem z pravého nardu. Jím se nohy skutečně nepomazávaly. Jaké pohnutky ji k tomu přesně vedly, v evangeliu zachyceno není, můžeme se dohadovat. Ale můžeme se spokojit i s tím, že na žádné přesné a strukturované odůvodnění nepřijdeme, možná ani přijít nemůžeme. Velká a opravdová láska přeci nemusí mít nějaký svůj „důvod“, velká láska prostě je.

Vedle symbolické roviny, že Marie svým pomazáním předznamenala pomazání mrtvého Kristova těla po jeho ukřižování, a vedle možností hlubšího alegorického výkladu, co všechno může představovat olej a jeho vůně, nám čin Mariin připomíná, že skutečná láska nikdy není

skoupá, nikdy nešetří a dává mnohem víc, než musí nebo než je obvyklé. A to není vůbec špatná a nedůležitá připomínka.

Dokud jsme totiž schopni velkoryse rozdávat – Bohu i lidem – a rozdávání nám činí radost, je naděje, že to s námi není až zas tak špatné. Je naděje, že bychom byli schopni i nějakého sebeobětování – velkého či malého – po vzoru Krista Beránka, pokud by toho bylo potřeba. Pokud ovšem (již) dávat neumíme, pokud je naše láska skoupá a rozdávání čehokoli nám působí spíše trýzeň než radost, je nebezpečí, že to s námi není vůbec dobré; že jsme možná spíše podobni Jidášovi než Marii a už vůbec ne Pánu Ježíšovi, a to je zlé...